

съ право се счита огнище на кооперативното движение у насъ.

Пръвъ носителъ на идеята за земеделски сдружвания въ Русенско е г-нъ Н. А. Кжрджиевъ, земеделски учителъ при Русенската скръжна постоянна комисия, прѣзъ 1896 г. Съ съдѣйствието на директора и учителитѣ отъ Образцовия Чифликъ и нѣкой селски учители и свещеници въ русенски села се е основало въ с. Щръклево дружество, което не е могло да вирѣе дълго врѣме. Прѣзъ 1899 г. новъ единъ подеиъ на движението дава вече по-добри и трайни резултати. Въ Красенъ, Щръклево се основаватъ двѣ дружества, на които било прѣдупрѣдѣлено да станатъ разсадници на всички други въ Сѣверна България. Чиновници отъ Русенския клонъ на земеделската банка, на първо врѣме, а по-късно и отъ тия въ други клонове въ страната, редомъ съ тѣхъ и народни учители, свещеници и др. съ една особена прѣданность, достойна да бжде отбѣлѣзана, като рѣдка проява на нашата чиновнишка дѣйность въ онова врѣме, сж се заловили страстно въ пропагандата за тия съдружavanja и усилията имъ, труда имъ не сж останали безъ полза.

Подиръ това, дружествата започнали да растатъ вече по бързо.

Отъ Русенско, движението се разширява къмъ Тутраканско, Разградско, Поповско и Еленско. До края на 1904 г. дружествата ставатъ 24.

Отъ това врѣме именно започва онази системна дѣйность на Българската земеделска Банка, която има за резултатъ днешния силенъ развой на кооперативното дѣло у насъ.

На първо врѣме се е чувствувала голѣма нужда отъ ръководящи хора на кооперациитѣ. Трѣбвало е и да се дадатъ специални познания на тия, които сж се заловили или сж имали желанія да раробятъ въ кооперациитѣ. Въ това врѣме г-нъ Асѣнъ Ивановъ издаде своето ръководство за устройството и управлението на земеделскитѣ спестовно-заемни каси, което спомогна доста много за да се направятъ популярни принципитѣ на тоя родъ сдружavanja и даде на работниците всички практически подробности какъ трѣбва да се основатъ и да дѣйствуватъ тия каси. Банката като е знаела, че въ това дѣло народнитѣ учители и свещеницитѣ, като най-интелигентни между масата ще могатъ да работятъ най-успѣшно, се е погрижила да ангажира съдѣйствието на Св. Синодъ и това на Министеството на Просвѣщението и въ това сполучи. Тия два института поканиха съ окръжни подвѣдомственитѣ си и по-късно ние виждаме, че 90% отъ работниците по кооперациитѣ въ страната, които страстно се прѣдадоха на дѣлото бѣха учители и свещеници. Редомъ съ тия бѣха и банковитѣ чиновници. Тѣзи не погледнаха на дѣлото отъ чисто